

DONOSITELJIMA ODLUKA NA
LOKALNOJ I REGIONALNOJ RAZINI:

POVELJA O LOKALNOM ODRŽIVOM RAZVOJU

Škole i učenici su zainteresirani za održivi razvoj zajednice u kojoj žive te bismo voljeli dobiti vaše razmišljanje o provedbi načela i ciljeva održivog razvoja u našem kraju, kao i o planiranim strategijama i planovima. Željeli bismo uspostaviti kontinuiranu suradnju.

KONTAKTI ŠKOLA

Privatna umjetnička gimnazija Zagreb - davor.kajic@pug.hr

I. gimnazija Osijek - stiglecivana@gmail.com

Škola za dizajn, grafiku i održivu gradnju - info@gogss.hr

Prva riječka hrvatska gimnazija - sandra.vidovic2@skole.hr

Projekt je sufinanciran kroz Švicarsko-hrvatski program suradnje. Projekt sufinancira Ured za udruge Vlade Republike Hrvatske. Stajališta izražena u ovom tekstu su odgovornost ODRAZ-a i ne odražavaju nužno stajalište Ureda za udruge Vlade RH.

DONOSITELJIMA ODLUKA NA LOKALNOJ I REGIONALNOJ RAZINI:

POVELJA O LOKALNOM ODRŽIVOM RAZVOJU

Ova Povelja - preporuka za održivi lokalni razvoj, rezultat je susreta na daljinu učenika o održivom razvoju održanog 13. i 14. travnja 2021. godine kao dio projekta "Razmišljajmo održivo – učimo mlade za održivi razvoj zajednice". U projektu kao partneri sudjeluju ODRAZ – Održivi razvoj zajednice, Udruga za razvoj civilnog društva SMART, Udruga "MI" – Split, D-kolektiv Osijek, I. gimnazija Osijek, Privatna umjetnička gimnazija Zagreb te Škola za dizajn, grafiku i održivu gradnju Split. Cilj projekta je ojačati doprinos udruga održivom razvoju obukom srednjoškolaca o načelima održivog razvoja i poticanjem uključivanja mladih u život lokalne zajednice u Zagrebu, Rijeci, Splitu i Osijeku.

Susret učenika okupio je četiri učeničke delegacije iz četiri najveća hrvatska središta - iz I. gimnazije Osijek, Privatne umjetničke gimnazije Zagreb, Škole za dizajn, grafiku i održivu gradnju Split te Prve riječke hrvatske gimnazije.

Povelja o održivom razvoju je zamišljena kao poruka lokalnim donositeljima odluka o tome što mladi žele u budućnosti, donesena nakon učeničkog istraživanja, rasprave i zajedničkog definiranja stavova. Povelja ima zadatak istaknuti prioritete ciljeve održivog razvoja na lokalnoj razini po viđenju sudionika, ukazati na primjere dobre prakse i predložiti mjere primjenjive na lokalnoj razini.

Povelja ne donosi stavove jedne škole ili jedne skupine učenika već je zajednički napor učenika različitih škola iz četiri najveća grada u Hrvatskoj koji dijele interes za pitanja održivog razvoja. Škole i učenici su zainteresirani za budućnost razvoja svojih lokalnih zajednica te žele uspostaviti kontakt s donositeljima odluka i pozvati ih da prilikom planiranja razvoja uključe i sve relevantne dionike i mlade kako bi zajednički promislili o prioritetima i aktivnostima na putu održivog razvoja.

ODRŽIVI RAZVOJ

Ideja o održivom razvoju - razvoju koji osigurava blagostanje, omogućuje gospodarski razvoj uvažavajući potrebe svih ljudi te čuva okoliš - istaknuta je još 1987. godine u UN-ovom izvještaju 'Naša zajednička budućnost'. Koncept održivog razvoja podrazumijeva proces postizanja ravnoteže između gospodarskih, društvenih i okolišnih zahtjeva, kako bi se osiguralo "zadovoljavanje potreba sadašnje generacije, bez ugrožavanja mogućnosti budućih generacija da zadovolje svoje potrebe". Održivi razvoj je postao jedan od ključnih elemenata u oblikovanju i provođenju javnih politika u svijetu pa tako i onih na razini lokalne i regionalne samouprave.

Svjedoci smo da se stanje na planetu kontinuirano pogoršava - sve veće su nejednakosti u svijetu i sve brojniji okolišni problemi poput klimatskih promjena. Stoga su se na sastanku Ujedinjenih naroda krajem rujna 2015. svjetski čelnici dogovorili o globalnom Programu za održivi razvoj kojem je ciljna godina 2030. i koji sadrži 17 ciljeva održivog razvoja. Više o ciljevima održivog razvoja možete naći na [sljedećoj poveznici](#).

Iako su ciljevi održivog razvoja globalni, njihovo postizanje ovisit će o našoj sposobnosti da ih pretvorimo u stvarnost u našim gradovima i regijama. Svi ciljevi imaju podciljeve izravno povezane s odgovornostima lokalnih i regionalnih vlasti, posebno s njihovom ulogom u pružanju osnovnih usluga. Zbog toga lokalne i regionalne vlasti moraju biti u središtu provedbe Programa 2030.

TEME, OPAŽANJA I PREPORUKE UČENIKA

Imajući u vidu 17 ciljeva održivog razvoja UN-a, saželi smo ih u pet tema, kako bi učenici mogli tijekom susreta raditi u pet radnih skupina.

1. Svatko ima dovoljno novca za život

Uočavajući malu zainteresiranost mladih za primarni sektor te podcjenjivanje i predrasude za takva zanimanja u društvu,

Imajući u vidu razinu nezaposlenosti i stigmatu s kojom se susreću marginalizirane skupine, Svjesni problema financijske nepismenosti mladih, ali i odraslih,

Primjećujući broj siromašnih obitelji,

Imajući u vidu postojeću korupciju, uključujući i onu u pravnom sustavu te

Imajući u vidu da mladi kasno napuštaju roditeljski dom,

navodimo sljedeće:

Članak 1.

- a) Podržavamo ideju dodjeljivanja većih stipendija za deficitarna zanimanja te da se ta zanimanja promoviraju na sajmovima kao ona kojima se vrijedi baviti i koja su budućnost države;
- b) Tražimo promociju deficitarnih zanimanja u osnovnim školama kroz predavanja i demonstracije;

Članak 2.

- a) Izražavamo potrebu za organiziranje izvannastavnih aktivnosti npr. radionica sa stručnim suradnicima čiji će cilj biti obrazovanje građana svih dobi o financijama i ekonomiji

Članak 3.

- a) Snažno potičemo izdvajanje javnih sredstava u fondove, osnivanje centara i davanje financijskih i drugih vidova podrške udrugama koje će potrebitim ljudima pružiti privremeni dom i istovremeno im pružiti pomoć u potrazi za poslom i ponovnim

- b) Predlažemo organiziranje tečajeva za određena zanimanja koja ne zahtijevaju visoko obrazovanje i posebne vještine, a kojima bi se bavile osobe koje žive od socijalne pomoći.

Članak 4.

- a) Smatramo da je potrebno odvojiti više gradskih sredstava za davanje socijalne pomoći u skladu s potrebama;

Članak 5.

- a) Zaključujemo da bi bilo korisno da osvijestimo društvo o korupciji i kako je zaustaviti;

Članak 6.

- a) Potičemo gradsku upravu da potiče mlade na kupnju vlastitih nekretnina kroz pokrivanje određenog postotka cijene nekretnine, npr. osnivanjem posebnog fonda za taj cilj.

2. Svi se osjećaju dobro i zdravo

Razmišljajući o zdravstvu u Hrvatskoj primijetili smo problem zastarjelih zgrada i nedostatak modernih aparata,

Primjećujući nedovoljnu umreženost primarne i sekundarne zdravstvene zaštite,

Gledajući nedovoljan broj zaposlenih zdravstvenih djelatnika,

Uzimajući u obzir manjak edukacije o novim ovisnostima (Internet) i o mentalnom i tjelesnom zdravlju,

Primjećujući sa dubokom zabrinutošću preveliku konzumaciju nezdrave hrane u obiteljima i javnim ustanovama,

Imajući u vidu nedovoljnu brigu za okoliš od strane zajednice,

navodimo sljedeće:

Članak 1.

b) Potičemo raspodjelu postojećih financijskih sredstava za obnovu bolnica i nabavu novih aparata;

Članak 2.

a) Smatramo da se omogućavanjem uporabe modernije tehnologije u zdravstvenim ustanovama može pridonijeti rješavanju nedovoljne umreženosti primarne i sekundarne zdravstvene zaštite;

Članak 3.

a) Vjerujemo da upoznavanjem djece od najranije dobi kroz seminare, predavanja od strane udruga koje se bave mentalnim i tjelesnim zdravljem i problemima ovisnosti možemo pridonijeti kvalitetnijem životu budućih generacija;

Članak 4.

a) Upućujemo na suradnju i upoznavanje djece i mladih sa zdravstvenom strukom kroz predavanja od strane zdravstvenih djelatnika;
b) Potičemo omogućavanje većeg broja stipendija i suradnju s lokalnim i regionalnim samoupravama kako bi se povećala zainteresiranost za zdravstvenu struku;

Članak 5.

a) Preporučujemo suradnju vrtića, škola i institucija za nabavljanje domaće hrane iz lokalnog uzgoja;

Članak 6.

a) Potičemo lokalne zajednice na suradnju s udrugama u organiziranju akcija za čišćenje okoliša i radionica o brizi za okoliš kako bi se povećala svijest zajednice.

3. Svim ljudima se pružaju prilike za učenje i rad

Pretražujući dostupne podatke na internetskim stranicama EU-a i Europskog parlamenta,

Osuđujući nejednakost muškaraca i žena na poslu te situaciju da je veći broj muškaraca na rukovodećim pozicijama nego žena,

Uočivši veliki broj nezaposlenih u Hrvatskoj (158.000) te uzevši u obzir ograničeni broj slobodnih radnih mjesta (74.000),

Primjećujući zastarjelost građevina, namještaja i opreme u školama, uključujući manjak školskih dvorana

Zabrinuti nezainteresiranošću i nemotiviranošću velikog broja profesora,

Osuđujući korupciju i nepotizam

Primjećujući da se neka zanimanja ne cijene,

Imajući u vidu visoku cijenu obrazovnih materijala,

Vrlo svjesni manje mogućnosti za školovanje u manjim mjestima,

Vrlo zabrinuti za ograničene mogućnosti školovanja za siromašnije,

Primjećujući sa žaljenjem otežano školovanje i zapošljavanje osoba s posebnim potrebama i invaliditetom,

navodimo sljedeće:

Članak 1.

a) Predlažemo zagovaranje i potporu za izjednačavanje plaća muškarcima i ženama te za postizanje povoljnijeg omjera muškaraca i žena na rukovodećim mjestima

Članak 2.

- a) Upućujemo na davanje poticaja tvrtkama za otvaranje novih kvalitetnih radnih mjesta
- b) Pozivamo na ulaganje u inovacije
- c) Potičemo dodatno cjeloživotno obrazovanje

Članak 3.

- a) Nadamo se ulaganju u izgradnju novih škola i obnovu starih te podržavamo investiranje u izgradnju više školskih dvorana
- b) Nadamo se ulaganju u novu opremu u školama

Članak 4.

a) Predlažemo poticanje i nagrađivanje uspješnih nastavnika, kao i promociju nastavničkog zanimanja.

Članak 6.

a) Upućujemo na promoviranje deficitarnih zanimanja (zlatar, mesar i sl.)

Članak 7.

a) Sugeriramo na uvođenje besplatnih knjiga (prosljeđivanje) i podršku razmjeni udžbenika i materijala unutar škole u mjestima gdje ne postoji takva praksa

Članak 8.

a) Preporučujemo besplatni ili povoljniji javni prijevoz za stanovništvo manjih mjesta

Članak 9.

- a) Izražavamo nadu u potpora grada/županija za omogućavanje školovanja učenike i studente slabijeg imovinskog stanja
- b) Snažno potičemo stipendiranje učenika te jeftinije učeničke domove

Članak 10.

a) Skrećemo pozornost na potrebu zapošljavanja asistenata u nastavi kako bi se olakšala integraciju učenika s teškoćama u razvoju

4. Okoliš je zaštićen

Primjećujući s dubokom zabrinutošću kako ljudi bacaju smeće na za to nepredviđenim mjestima,

Uočivši neprimjereno gospodarenje otpadom,

Primijetivši manjak kanti za recikliranje u nekim lokalnim naseljima,

Izražavajući zadovoljstvo što se povećao pristup vodoopskrbi i kanalizaciji, izražavamo želju za daljnjim unapređenjem,

navodimo sljedeće:

Članak 1.

Podržavamo širenje i uvođenje edukativnih programa za sve dobne skupine o štetnosti bacanja otpada u prirodu i pravilnom postupanju s otpadom,

Članak 2.

Snažno potičemo mjere za povećanje postotka uporabe recikliranjem i pripremom za ponovnu uporabu.

Članak 3.

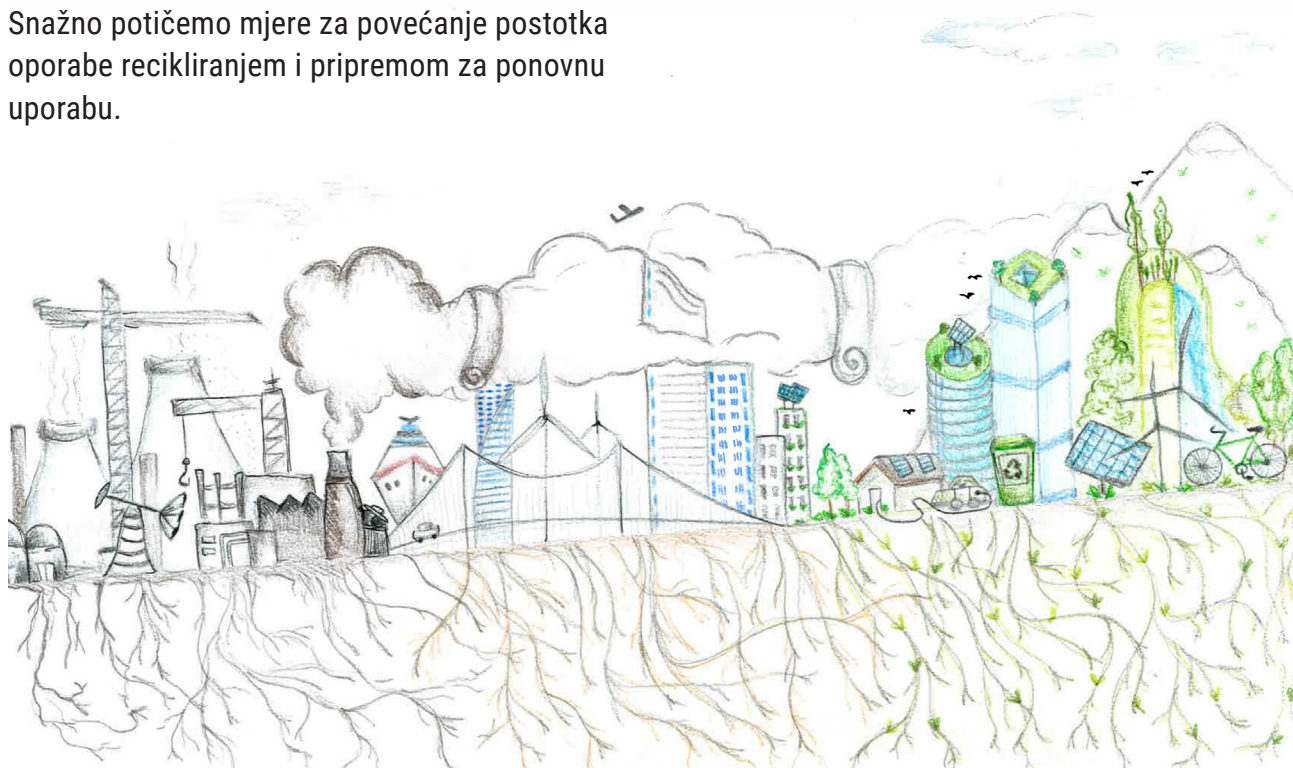
Pozivamo na ubrzani proces odvojenog prikupljanja otpada i osiguravanja spremnika za recikliranje u svim stambenim objektima i javnim ustanovama.

Članak 4.

Tražimo poboljšanje postojećih ili izgradnju novih pročišćivača vode

Članak 5.

Podržavamo ideju o zatvaranju i sanaciji postojećih odlagališta otpada i uvođenje cjelovitog sustava gospodarenja otpadom.

U svijetu koji je stvoren **za nas**, u bezbrojnim mogućnostima koje su tu **za nas**, budimo spremni i spretni otvoriti se nečemu novom misleći na one koji su tu **poslije nas!**

5. Naš način života je održiv

Primjećujući probleme vezane za zaštitu okoliša: onečišćenje vode u područjima koja opskrbljuju gradove pitkom vodom, nedovoljan broj spremnika za razvrstavanje otpada te neodgovarajući način zbrinjavanja otpada, dostupni resursi se prekomjerno troše, problem onečišćenja zraka i dr.,

Uočivši neravnopravnost među ljudima,

Shvativši da ljudi nisu dovoljno upoznati s pravnim sustavom,

Svjesni problema slabe pristupačnosti i potrebe poboljšanja javnog prijevoza u većem dijelu mjesta,

Zabrinuti smo za preopterećenost zdravstvenog sustava,

Nadalje primijetivši mnoge napuštene i/ili nedovršene građevine po gradovima,

navodimo sljedeće:

Članak 1.

POZIVAMO NA

a) izgradnju kvalitetne infrastrukture vodovoda;

Članak 2.

PREDLAŽEMO

- a) da gradske uprave u suradnji s drugim dionicima putem radionica osvijeste građane o održivoj potrošnji i recikliranju,
- b) uvođenje većeg broja spremnika i reciklažnih dvorišta,
- c) sankcioniranje pojedinaca koji ne odvajaju otpad unatoč dostupnoj infrastrukturi,
- d) da se razmotre dobri modeli gospodarenja otpadom;

Članak 3.

IZRAŽAVAMO NADU ZA

- a) poticanjem društva i ustanova na edukaciju građana o toleranciji među ljudima i ljudskim pravima te poticanja prihvaćanja različitosti u društvu od najmlađe dobi,
- b) uvođenjem različitih medija koji promoviraju jednakost među ljudima,
- c) financijskim poticanjem obrazovanja manjina i osoba s invaliditetom,
- d) sankcioniranjem govora mržnje poput grafita, javnih govora, itd.;

Članak 4.

POZIVAMO GRADOVE DA

- a) educiraju građane o djelovanju pravnog sustava, organiziranjem radionica i putem medija
- b) razvijaju i potiču građane na komunikaciju s vlastima i prijavu uočenih problema

Članak 5.

UOČAVAMO POTREBU ZA

- a) edukacijom ljudi o štednji resursa i svjesnijoj potrošnji;

Članak 6.

PREDLAŽEMO

- a) smanjenje cijena autobusnih/ tramvajskih karti,
- b) modernizaciju i investiranje u novija vozila za javni prijevoz,
- c) ulaganje gradova u infrastrukturu;

Članak 7.

PREPORUČUJEMO

- a) zamjenu neobnovljivih izvora energije obnovljivim,
- b) smanjenje gužve u prometu uvođenjem više biciklističkih staza;

Članak 8.

POTIČEMO NA ODRŽAVANJE OSOBNOG ZDRAVLJA ODNOSNO NA

- a) promoviranje zdrave prehrane,
- b) veći broj lokacija u gradu za tjelesnu aktivnost;

Članak 9.

APELIRAMO NA

- a) mjere za poticanje dovršenja ili prenamjenu napuštenih zgrada u vlasništvu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave,
- b) uključenje grada u kupnju takvih objekata u privatnom vlasništvu.

Likovni radovi

Izbor nagrađenih učeničkih radova pristiglih na natječaj **“Moj pogled na ciljeve održivog razvoja”**
- <https://www.odraz.hr/multimedija/galerija-slika/virtualna-izlozba-ucenickih-radova-moj-pogled-na-ciljeve-odrzivog-razvoja/>